

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри,

д.е.н., професор Олена ЯЦУХ

« 29 » серпня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Банківська справа»

Для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти та на основі ОКР молодший спеціаліст)
факультет економіки та бізнесу

2022-2023 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Банківська справа» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування. – Запоріжжя, ТДАТУ, 2022. - 20 с.

Розробник: д.е.н., професор Трачова Д.М.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

д.е.н, професор Олена ЯЦУХ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування на основі повної загальної середньої освіти

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> <small>(шифр і назва)</small>	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		4-й, 2с-й	7-й, 3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 самостійна робота студента – 10	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	140 год.
		Форма контролю: Екзамен, курсова робота	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передмова

Наявність значного обсягу різноманітних банківських послуг потребує належного вивчення основ сучасної банківської справи, формування відповідного корпусу високопрофесійних менеджерів-банкірів, які б могли управляти банківською діяльністю в сучасних умовах, що, у свою чергу, потребує знання прогресивних підходів щодо здійснення банківських операцій. Цей спектр питань є предметом вивчення курсу – «Банківська справа».

Мета навчальної дисципліни «Банківська справа» полягає у формуванні системи теоретичних і практичних знань з основ банківської діяльності та її впливу на соціально-економічні процеси в країні.

Завданнями дисципліни є: пізнання сутності, видів банків в Україні, вивчення порядку заснування та організації діяльності банківських установ, методик проведення основних (розрахунково-касових, кредитно-інвестиційних, з цінними паперами, валютою та нетрадиційних) й прогресивних видів банківських операцій та послуг, а також методик формування ресурсів банку, аналізу його прибутковості та фінансової стійкості.

Дисципліна «Банківська справа» (освітня компонента) забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях:

□ знати порядок та умови здійснення депозитних операцій банку та особливості функціонування фонду гарантування вкладів фізичних осіб;

□ знати основні етапи процесу кредитування суб'єктів господарювання та фізичних осіб; методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства та фізичних осіб й оцінювати кредитний рейтинг позичальника; визначати рівень забезпечення кредитних зобов'язань; обрати оптимальний метод погашення кредиту та сплати відсотків;

□ знати порядок та умови розрахунково-касового обслуговування клієнтів банку.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел:

- проводити оцінку основних показників сучасного стану банківської системи;
- використовувати різні методичні підходи для оцінки фінансової стійкості банку;
- на основі даних фінансової звітності банку вміти проводити аналіз основних показників його діяльності;
- знати економічні нормативи регулювання діяльності банківської установи.

*ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) - вміти донести інформацію про переваги банківських продуктів та переконати клієнта в необхідності проведення банківських операцій. **Фахові компетентності:***

ФК2. Розуміння особливостей функціонування сучасної світової та національної банківської систем та їх структури, а саме:

- знати процес реєстрації та ліцензування банку;
- розуміти функції органів управління та контролю банку; знати особливості формування ресурсної бази банку; вивчити порядок проведення банківських операцій.

ФК3. Здатність до діагностики стану банківської системи:

- проводити оцінку основних показників сучасного стану банківської системи із застосуванням різних методів.

ФК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері регулювання фінансового ринку:

- знати нормативно-правову базу, методичні рекомендації та інструкцій, що регламентують банківську діяльність в Україні.

ФК7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність:

- проводити за даними фінансової звітності банку дослідження фінансової стійкості банку та аналіз основних фінансових показників діяльності банку.

ФК8. Здатність виконувати контрольні функції у банківській сфері:

- знати економічні нормативи регулювання діяльності банківської установи;
- знати порядок організації фінансового моніторингу у банках.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

PH04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. банківської системи.

PH05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану банківської системи.

PH07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері банківської діяльності.

PH09. Формувати і аналізувати фінансову звітність банківських установ та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

PH12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

PH16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH26. Готувати презентаційні матеріали за результатами аналітичних досліджень, а також розробленими проектами.

PH27. Обґрунтовувати джерела фінансового забезпечення діяльності на мікро-, мезо- та макрорівні та оцінювати ефективність їх використання.

Soft skills:

□ **комунікативні навички:** вміння пояснити та переконати клієнта банку, незалежно від статі та вікової категорії, у необхідності придбання того чи іншого банківського продукту; вміння використовувати мінімум інформації для продажу продуктів; вміння розуміти клієнта та його потреби;

□ **вміння працювати в команді:** вміння чітко визначати свою роль та функціональні обов'язки під час виконання групових завдань; вміння бути націленим на результат роботи та відповідально підходити до вирішення будь-яких завдань; володіння організаційними навичками;

□ **гнучкість та адаптованість:** вміння швидко пристосовуватись до змін зовнішнього та внутрішнього середовища; бути гнучким по відношенню до колег та клієнтів; проявляти творчий підхід або нестандартність у вирішенні проблем;

□ **тайм менеджмент:** вміння виконувати завдання своєчасно, дотримуватись термінів виконання завдань, згідно з планом та встановленим графіком; володіння навичками багатозадачності;

□ **вміння вирішувати конфлікти:** стресостійкість; володіння навичками для запобігання стресу; чесність по відношенню до колег та клієнтів; відповідність нормам комплаєнсу банку.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ. БАЗОВІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Тема 1. Основні засади організації банківської справи в Україні

[1; 30, с. 1-8, 28-36; 32, с. 7-20; 33; 56-59]

Історія виникнення банківської справи. Банківська система України, сутність, функції та завдання. Національний банк України. Умови створення банків в Україні, організація та ліцензування їх діяльності. Види банків, їх створення та розвиток згідно з банківським законодавством. Механізм взаємозв'язку між окремими ланками банківської системи, її завдання та функції. Загальна характеристика сучасних банківських продуктів у вітчизняній економіці. Види банківських послуг та їх розвиток. Базові операції банківських установ. Організаційна структура банківської установи.

Тема 2. Формування капіталу банківських установ [6; 21; 23; 29, с. 56-70; 30, с. 36-41, 45-49, 58-69, 175-180, 277-281; 31, с. 11-26, 30-41; 35, с. 27-37]

Економічна характеристика ресурсів банку. Особливості формування власних банківських коштів. Принципи формування власного капіталу та його значення. Регулятивний капітал банку. Основний капітал банку (капітал I рівня). Додатковий капітал банку (капітал II рівня). Порядок формування резервного фонду. Функції управління власним капіталом банку. Види залучених (депозитних) коштів банку: депозити (вклади) до запитання, термінові або строкові, умовні. Запозичені кошти банку. Кредити, отримані від інших банків, у тому числі кредити рефінансування НБУ. Субординований борг.

Тема 3. Депозитні операції банку [28, с. 30, с. 42-45; 32, с. 151-158]

Нормативно-правова база здійснення депозитних операцій. Сутність вкладних (депозитних) операцій, їх види та характеристика. Порядок відкриття та функціонування депозитних рахунків. Депозитні сертифікати. Порядок нарахування процентів на депозити. Прості та складні відсотки. Капіталізація вкладів. Методи розрахунку кількості днів для нарахування відсотків. Діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Контроль НБУ за дотриманням банками економічних нормативів, санкції за їхнє порушення.

Тема 4. Кредитні операції банку [24; 30, с. 206-215, 226-245, 258-269, 285-296; 31, с. 110-152; 40, с. 22-58; 41, с. 91-96; 55, с. 29-47]

Суть, види та принципи банківського кредитування. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Організація кредитної діяльності банку, кредитна політика.

Основні етапи процесу банківського кредитування. Оцінка кредитоспроможності позичальника. Забезпечення банківських кредитів. Умови кредитної угоди. Форми позичкових рахунків. Порядок видачі і способи погашення банківських кредитів. Плата за кредит.

Кредитні ризики та способи управління ними. Формування та використання резервів для покриття втрат від кредитної діяльності банків. Окремі види кредитних операцій: іпотечне кредитування, споживчий кредит, кредит на інвестиційну діяльність, лізинг, факторинг, банківські гарантії, консорціумний кредит.

Тема 5. Розрахункова діяльність банківських установ [9-12; 15-16; 19-22; 30, с. 70-82, 89-131, 145-155; 31, с. 53-100]

Платіжний оборот та його структура. Форми та схеми безготівкових розрахункових і платіжних документів: платіжні доручення, платіжні вимогидоручення: чеки, акредитиви, векселі. Порядок надання клієнтам банку розрахункових послуг. Сфера застосування, переваги та недоліки окремих форм безготівкових розрахунків і способів платежу. Організація готівкових грошових розрахунків суб'єктів господарювання. Касові операції банків. Касова дисципліна і контроль за її дотриманням. Організація розрахунково-касового обслуговування клієнтів банками. Ведення поточних, депозитних рахунків, валютних, безготівкових міжгосподарських розрахунків. Закриття рахунків. Система електронних платежів. Розрахунки з використанням пластикових карток.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НЕТРАДИЦІЙНІ ПОСЛУГИ БАНКІВ. РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Тема 6. Операції банків з вексями [13, 20, 26]

Економічна сутність і функції векселів. Види векселів, особливості їх дії та обігу. Економічні форми векселів. Механізм функціонування векселів в Україні. Зміст і форма простих і переказних векселів. Ознаки та сфера обігу простого та переказного векселів. Операції банку з вексями: інкасування, індосамент, аваль, акцепт, інкасо, зберігання, доміціляція та ін. Механізм авального кредиту. Механізм формування процесу врахування векселів у банках; перевірка юридичної та економічної надійності векся. Розрахунок дисконту. Інкасо векселів: сутність і функції. Види і правила здійснення», інкасових операцій. Механізм платежу, погашення і опротестування векселів. Оплата векся.

Тема 7. Нетрадиційні банківські операції та послуги [31, с. 310-345; 3; 20]

Характеристика та види банківських послуг. Посередницькі послуги. Участь у випуску, розміщені цінних паперів клієнтів-емітентів. Факторинг. Суть факторингової угоди. Лізингові послуги: вітчизняний і зарубіжний досвід. Трастові банківські послуги. Управління майном: розпорядження успадкуванням; управління персональними трастами; опікунство та збереження майна. Агентські посередницькі послуги. Гарантійні послуги. Депозитарні послуги. Страхові послуги. Класифікація і характеристика інших послуг банківської установи. Товарно-комісійні послуги. Операції з дорогоцінними металами, природним дорогоцінним камінням і виробами з них. Сумісна діяльність банків. Економічні інтереси банків і клієнтів щодо надання банківських послуг.

Тема 8. Забезпечення фінансової стійкості банку [14; 18; 25; 30, с. 53-55; 31, с. 349-377; 34, с. 104-123; 36, с. 7-44; 39, с. 14-20, 70-97; 43]

Фінансова стійкість, її значення та умови макроекономічної системи.

Методичні підходи до оцінки рівня фінансової стійкості банку. Система CAMELSO. Стрес-тестування банків. Формування резерву для відшкодування можливих витрат за кредитними операціями банків. Критерії оцінювання фінансового стану клієнтів позичальників, категорії підприємств (позичальників). Структура банківських доходів і витрат банку. Показники, що характеризують прибутковість банківських установ. Аналіз процентної маржі. Вимоги до мінімального розміру капіталу, нормативів капіталу, ризику, інвестування, валютної позиції, нормативів обов'язкового резервування коштів банківською системою.

Тема 9. Фінансовий моніторинг у банківській діяльності [62, 63, 64]

Фінансовий моніторинг, система фінансового моніторингу, суб'єкти фінансового моніторингу, ідентифікація та вивчення клієнтів, управління ризиками, подання інформації з питань фінансового моніторингу, фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу, зупинення фінансових операцій, національна оцінка ризиків, міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, контроль і нагляд за виконанням законів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Тема 10. Регулювання банківської діяльності в Україні
[14,25,43,44,48,49,50,51,53]

Сутність, мета та завдання регулювання діяльності банків; регулятивнонаглядові органи, уповноважені державою; стадії функціонування банків; стабільність банківської системи України; правова інфраструктура банківського регулювання в Україні; рівні державного регулювання діяльності банків; функції державного регулювання у банківській сфері; економічні нормативи, що є обов'язковими до виконання банками; порядок розрахунку регулятивного капіталу банку, основний капітал (капітал 1-го рівня), додатковий капітал (капітал 2-го рівня); мінімальний розмір регулятивного капіталу банку; вимоги щодо залучення субординованого боргу; нормативи капіталу; нормативи ліквідності; вимоги до ліквідності банків; нормативи кредитного ризику; нормативи інвестування; контроль за дотриманням банками економічних нормативів; вимоги до діяльності філії іноземного банку; механізм розрахунку економічних нормативів банку; вимоги щодо діяльності системно важливих банків.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			Годин				Балів
			ЛК	ЛАБ	ПР	СРС	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ. БАЗОВІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ							
1	Лекція 1	Основні засади організації банківської справи в Україні	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Основні засади організації банківської справи	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
2	Лекція 2	Формування капіталу банківських установ	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Аналіз формування капіталу банківської установи	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
3	Лекція 3	Депозитні операції банку	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Порядок та умови здійснення депозитних операцій банку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
4	Лекція 4	Кредитні операції банку	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Організація банківського кредитування суб'єктів господарювання та фізичних осіб	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 4	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
5	Лекція 5	Розрахункова діяльність банківських установ	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Порядок та умови розрахунковокасового обслуговування клієнтів банку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 5	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
6,7	Самостійна робота	Підготовка до написання МДКР, ПМК I				10	
	<i>ПМК I</i>	Підсумковий контроль за змістовий модуль I	-	-	-	-	10
<i>Всього за змістовий модуль I- 90 годин</i>			10	-	10	70	35

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НЕТРАДИЦІЙНІ ПОСЛУГИ БАНКІВ. РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ							
8	Лекція 6	Операції банків з векселями	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Вексельні операції банку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 6	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
9	Лекція 7	Нетрадиційні банківські операції та послуги	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Аналіз нетрадиційних банківських послуг	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 7	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
10	Лекція 8	Забезпечення фінансової стійкості банку	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Оцінка фінансової стійкості банку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
11	Лекція 9	Фінансовий моніторинг у банківській діяльності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Організація фінансового моніторингу у банках	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 9	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
12	Лекція 10	Регулювання банківської діяльності в Україні	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Організація системи банківського регулювання та нагляду	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 10	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
13,14	Самостійна робота	Підготовка до написання МДКР, ПМК II				10	
	<i>ПМК II</i>	Підсумковий контроль за змістовий модуль II	-				10
<i>Всього за змістовий модуль 2 – 90 годин</i>			10		10	70	35
<i>Екзамен</i>							30
<i>Всього з навчальної дисципліни – 120 годин</i>			20		20	140	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Історія розвитку банківської діяльності.
2. Сутність поняття «банк», «банківські операції».
3. Види банків, їх операції та функції.
4. Розкрийте завдання та функції основних структурних підрозділів банку.
5. Розкрийте сутність операцій банку.
6. Які операції банків відносять до пасивних ?
7. Дайте характеристику активним операціям банку.
8. Розкрийте механізм створення і реєстрації банку.
9. Розкрийте сутність, джерела та класифікацію банківських ресурсів.
10. Охарактеризуйте різновиди банківського капіталу.
11. Які функції виконує капітал банку? Розкрийте їх.
12. Розкрийте структуру, складові та метод розрахунку регулятивного капіталу.
13. Охарактеризуйте сутність та умови залучення субординованого боргу.
14. Розкрийте сутність поняття «депозит». Наведіть класифікацію депозитів. Охарактеризуйте принципи організації депозитних операцій.
15. Порядок відкриття та функціонування депозитних рахунків.
16. Порядок нарахування процентів на депозити. Прості та складні відсотки. Капіталізація вкладів.
17. Методи розрахунку кількості днів для нарахування відсотків.
18. Діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
19. Чим відрізняється депозит «до запитання» від «строкового» депозиту?
20. Суть, види та принципи банківського кредитування.
21. Основні етапи процесу банківського кредитування.
22. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
23. Забезпечення банківських кредитів.
24. Порядок видачі і способи погашення банківських кредитів. Плата за кредит.
25. Кредитні ризики та способи управління ними.
26. Окремі види кредитних операцій: іпотечне кредитування, споживчий кредит, кредит на інвестиційну діяльність, лізинг, факторинг, банківські гарантії, консорціумний кредит.
27. Платіжний оборот та його структура.

28. Форми та схеми безготівкових розрахункових і платіжних документів: платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення: чеки, акредитиви, векселі.
29. Організація розрахунково-касового обслуговування клієнтів банками.
30. Система електронних платежів.
31. Розрахунки з використанням пластикових карток.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Економічна сутність і функції векселів. Види векселів, особливості їх дії та обігу.
2. Операції банку з вексями: інкасування, індосамент, аваль, акцепт, інкасо, зберігання, доміціляція та ін.
3. Механізм формування процесу врахування векселів у банках; перевірка юридичної та економічної надійності векселя. Розрахунок дисконту.
4. Інкасо векселів: сутність і функції. Види і правила здійснення», інкасових операцій.
5. Механізм платежу, погашення і опротестування векселів. Оплата векселя.
6. Охарактеризуйте зміст і етапи лізингових операцій.
7. У чому полягає відмінність гарантійних послуг банків від поручительства?
8. Охарактеризуйте трастові послуги банку на користь фізичних і юридичних осіб.
9. Що є предметом договору факторингу? Яка послідовність здійснення факторингової операції?
10. Які операції з дорогоцінними металами проводять банки?
11. Як класифікують валютні операції банків?
12. У чому полягають особливості процесу відкриття та обслуговування рахунків в іноземній валюті фізичними особами.
13. Фінансова стійкість банку, її значення та фактори впливу.
14. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової стійкості банку.
15. Система рейтингової оцінки CAMELSO.
16. Стрес-тестування банків.
17. Формування резерву для відшкодування можливих витрат за кредитними операціями банків.
18. Критерії оцінювання фінансового стану клієнтів позичальників, категорії підприємств (позичальників).

19. Структура банківських доходів і витрат банку. Показники, що характеризують прибутковість банківських установ.

20. Фінансовий моніторинг – сутність, суб'єкти та система проведення.

21. Ідентифікація та вивчення клієнтів під час проведення фінансового моніторингу.

22. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу,

23. Контроль і нагляд за виконанням законів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

24. Сутність, мета та завдання регулювання діяльності банків.

25. Рівні державного регулювання діяльності банків.

26. Механізм розрахунку економічних нормативів банку.

27. Вимоги щодо діяльності системно важливих банків.

6. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

1. Банківська система України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

2. Кредитний ринок: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

3. Ринок банківських послуг в Україні: сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку.

4. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку платіжних карток в Україні.

5. Сучасні технології у розвитку системи банківських послуг України.

6. Капітал банку та джерела його формування

7. Механізм формування та призначення статутного капіталу банку

8. Регулятивний капітал та достатність капіталу банку

9. Депозитна політика банків та інструменти її реалізації

10. Ціноутворення на банківські депозити

11. Депозитні ресурси банку та операції, пов'язані з їх формуванням

12. Методи та інструменти залучення банками вкладів фізичних осіб

13. Організація депозитних операцій банку з фізичними особами

14. Організація депозитних операцій банку з юридичними особами

15. Організація розрахунково-касового обслуговування клієнтів банку
16. Організація банківського кредитування з використанням платіжних карток
17. Кредитна політика банків та інструменти її реалізації
18. Ціноутворення на банківські кредити
19. Організація короткострокового банківського кредитування
20. Організація споживчого кредитування
21. Оцінка кредитоспроможності позичальника банку
22. Механізм забезпечення фінансової стійкості банків
23. Витрати банку: сутність та фактори, що їх визначають
24. Ліквідність банку
25. Управління ризиком ліквідності банку

Оцінювання виконання та захисту курсової роботи

Об'єкти оцінювання	Критерії оцінювання	Бали
Розкриття актуальності теми у вступі, виділення мети та завдань дослідження	Висока ступінь розкриття актуальності, чітко виділена мета та завдання дослідження	10
	Достатня ступінь розкриття актуальності, визначена мета, однак завдання дослідження не конкретизовані	7
	Недостатні ступінь розкриття актуальності, не визначена мета дослідження і його завдання	5
Ступінь розкриття теоретичних та правових засад досліджуваної теми у розділі 1	Розкриті всі основні категорії теми, пояснені взаємозв'язки між ними. Повно використані літературні джерела і нормативні документи. Наведені посилання на літературу та цитати. Розроблені власні схеми, рисунки тощо.	16
	Достатня ступінь розкриття теоретичних і правових засад та використання літературних джерел і нормативних документів. Наведені посилання на літературу та цитати.	14
	Розкриті всі основні категорії теми, однак взаємозв'язки між ними не наведені. Не всі види, функції чи складові елементи досліджуваного предмета показані.	12

	Поверхове (неповне) розкриття теоретичних та правових засад, зміст має компілятивний характер.	10
Рівень проведення аналізу у розділі 2	Аналіз глибокий і конкретний з високим рівнем його інформаційного забезпечення (наведеними формулами та їх поясненням).	18
	Аналіз достатній і конкретний, але з неповним використанням інформаційних матеріалів.	17
	Аналіз поверхневий, інформаційні матеріали використовуються недостатньо і пасивно.	16
	Аналіз поверхневий, неглибокий і переважно в описовій формі, інформаційні матеріали не використані.	15
Наявність рівня виконання розділу 3 та	Пропозиції суттєві, обґрунтовані і самостійні.	19
	Пропозиції є самостійними й суттєвими, але обґрунтовані недостатньо переконливо.	17
	Пропозиції достатньо обґрунтовані, але несуттєві.	15
	Пропозиції не впливають з аналізу і є несамостійними.	12
Якість ілюстративного матеріалу і оформлення роботи	Робота оформлена згідно з установленими вимогами.	12
	Робота в основному оформлена згідно з установленими вимогами, але є помилки і неточності.	10
Захист курсової роботи	Презентація логічна й стисла, виклад вільний, відповіді на запитання правильні й чіткі.	15
	Презентація логічна, виклад вільний, відповіді на запитання містять певні неточності.	12
	Презентація недостатньо впевнена, виклад переважно за текстом, не всі відповіді на запитання правильні або повні.	10
Дотримання графіка виконання курсової роботи		10
Максимальна сума		100

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07. 12. 2000 № 2121-III (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» від 10 грудня 1997 р. № 710/97-ВР (зі змінами і доповненнями).
3. Закон України "Про обіг векселів в Україні" від 5 квітня 2001 р. № 2374-III (зі змінами і доповненнями).
4. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23 вересня 1994 р. № 185/94-ВР (зі змінами і доповненнями).
5. Закон України "Про страхування" в редакції Закону № 2745-III від 04.10.2001 (зі змінами і доповненнями).
6. Закон України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" від 20 вересня 2001 р. № 2740-III.
7. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. №3480-IV.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (із змінами і доповненнями).
9. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ № 22 від 21.01.2004 (зі змінами і доповненнями).
10. Інструкція про касові операції в банках України, затверджена постановою Правління НБУ № 337 від 14.08.2003 (зі змінами і доповненнями).
11. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ № 320 від 16.08.2006. 12. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджене постановою Правління НБУ № 492 від 12.11.2003 (зі змінами і доповненнями).
13. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затверджене постановою Правління НБУ № 502 від 12.12.2002 (зі змінами і доповненнями).
14. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ №368 від 28.08.2001 (із змінами і доповненнями).
15. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ № 637 від 15.12.2004 (зі змінами і доповненнями).

16. Положення про відкриття та функціонування в уповноважених банках України рахунків банків-кореспондентів в іноземній валюті та в гривнях, затверджені постановою Правління НБУ № 118 від 26.03.1998 (зі змінами і доповненнями).

17. Положення про здійснення уповноваженими банками операцій з банківськими металами, затверджене постановою Правління НБУ № 325 від 06.08.2003 (зі змінами і доповненнями).

18. Положення про порядок визначення рейтингових оцінок за рейтинговою системою *CAMELS*. Постанова Правління НБУ №171 від 08.05.2002 (із змінами і доповненнями).

19. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням, затверджене постановою Правління НБУ № 137 від 19.04.2005.

20. Положення про порядок здійснення банками операцій з вексями в національній валюті на території України, затверджене постановою Правління НБУ № 508 від 16.12.2002.

21. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затверджене постановою Правління НБУ № 516 від 03.12.2003 (зі змінами і доповненнями).

22. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України, затверджене постановою Правління НБУ № 520 від 29.12.2000 (зі змінами і доповненнями).

23. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду, затверджене постановою Правління НБУ № 334 від 08.08.2001.

24. Положення про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затверджене Постановою Правління НБУ №279 від 06.07.2000 (із змінами і доповненнями).

25. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України, затверджене постановою Правління НБУ № 259 від 30.04.2009.

26. Положення про розрахункові палати для пред'явлення векселів до платежу, затверджене постановою Правління НБУ № 403 від 25.09.2001.

27. Правила торгівлі іноземною валютою, затверджені постановою Правління НБУ № 281 від 10.08.2005 (із змінами і доповненнями).

28. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. - К.:КНЕУ, 2010. — 599 с.

29. Банківський менеджмент: питання теорії та практики [Текст]: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак, О.М. Пожар та ін. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 152 с.

30. Банківські операції: Підручник / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727 с.
31. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М.Мороза. – К.: КНЕУ, 2002. – 476 с.
32. Банківська система Україна [Текст]: монографія / В.В. Коваленко, О.Г. Коренева, К.Ф. Черкашина, О.В. Крухмаль – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.
33. Дзюблюк, О. В. Проблеми забезпечення ефективного функціонування банківської системи в перехідній економіці [Текст] / О. Дзюблюк // Вісник Національного банку України. – 2005. – № 3. – С. 30–35.
34. Коваленко В.В., Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи: монографія. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 198 с.
35. Коваленко В.В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрями підвищення [Текст]: Монографія / В.В. Коваленко., К.Ф. Черкашина – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 153 с.
36. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика [Текст]: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 238 с.
37. Коваленко В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: навчально-методичний посібник / В.В. Коваленко, К.Ф. Черкашина; Державний вищий навчальний заклад «УАБС НБУ». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 138 с.
38. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 486 с.
39. Криклій О.А., Маслак Н.Г. Управління прибутком банку [Текст]: Монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 136 с.
40. Криклій О.А. Управління кредитним ризиком банку [Текст]: Монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 86 с.
41. Маслак Н.Г. Ціноутворення на банківські продукти [Текст]: монографія / Н.Г. Маслак, О.А. Криклій. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 121с.
42. Масленніков, В. В. Національні банківські системи [Текст] / В. В. Масленніков, Ю. А. Соколов // Банки та банківські системи. – 2006. – № 3. – С. 4–16.

43. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку від 28.11.2001 № 489 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

44. Методичні вказівки з інспектування банків “Система оцінки ризиків”, затверджені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

45. Організаційна структура Національного банку України [Електронний ресурс] : сайт Національного банку Україниє. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/NBU/index.htm>.

46. Про процентну політику Національного банку України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.08.2004 № 389. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

47. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

48. Про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій та виконання окремих операцій [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правлінням Національного банку України від 17.07.2001 № 275. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi>.

49. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : інструкція, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

50. Про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 31.08.01 № 375. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

51. Про порядок формування обов’язкових резервів для банків України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 16.04.2006 №389. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

52. Про процентну політику Національного банку України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.08.2004 №389. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

53. Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.04.2009 № 259. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. 54. Скоморович І. Г. Банківські операції: навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 556 с.

55. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія / А.О. Єпіфанов, Н.А. Дехтяр, Т.М. Мельник, І.О. Школьник та ін. / За редакцією доктора економічних наук А.О. Єпіфанова. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 286 с.

56. Реорганізація та реструктуризація комерційних банків [Текст] / В. І. Міщенко, А. В. Шаповалов, В. В. Салтинський, І. М. Вядрова : навч. посіб. – К. : Знання, КОО, 2002. – 216 с.

57. Черкашина, К. Ф. Банківський холдинг: переваги та недоліки для банківського сектора України [Текст] / К. Ф. Черкашина // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 1. – С. 42–45.

58. Черкашина, К. Ф. Злиття та поглинання у банківській сфері [Текст] / К. Ф. Черкашина // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми, 2006. – Т. 15. – С. 181–186.

59. Черкашина, К. Ф. Злиття та поглинання: шлях до концентрації банківського капіталу [Текст] / К. Ф. Черкашина // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми, 2005. – Т. 14. – С. 207–212.

60. 60. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 283 с.

61. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 2: Управління ринковими ризиками та ризиками системних характеристик / [А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 299 с.

62. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702-VII.

63. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу (Положення № 417), затверджене Постановою Правління Національного банку України від 26.06.2015.

64. Положення про здійснення небанківськими фінансовими установами фінансового моніторингу в частині надання ними фінансової послуги щодо переказу коштів, затверджене постановою Правління НБУ від 15 вересня 2016 року № 388.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=574>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/> 3. Методичний кабінет кафедри фінансів, обліку і оподаткування.
4. Internet: <https://bank.gov.ua> – Національний банк України